

Izabela Jankowska – Prochot

Środki zabezpieczające i metody postępowania ze sprawcą o charakterze ochronnym w polskim i irlandzkim prawie karnym

Streszczenie

Rozprawa składa się ze wstępu, pięciu rozdziałów merytorycznych, zakończenia i bibliografii. W rozdziale pierwszym dokonano pogłębionej analizy obu systemów prawnych tj. romańskiego, określanego również mianem kontynentalnego, do którego należy Polska oraz systemu prawa precedensowego, zwanego także anglo-amerykańskim czy też *common law* do którego w przeważającej mierze należy Irlandia.

W rozdziale drugim główny przedmiot badań obejmował przede wszystkim analizę jurystyczną kluczowych pojęć normatywnych związanych z subiektywną wadliwością ukształtowania i realizacji decyzji woli i mających wpływ na odpowiedzialność karną w Polsce i w Irlandii. Należały do nich niepoczytalność (*insanity*), poczytalność ograniczona w stopniu znacznym (*diminished responsibility*) oraz tzw. poczytalność zawiniona (*intoxication*). W granicach zainteresowania naukowego w tej części pracy znalazło się też zagadnienie oceny stanu zdrowia psychicznego sprawcy w chwili czynu i roli biegłych sądowych (*witness experts*) w jej ustalaniu.

Rozdział trzeci poświęcony został formom reakcji prawnokarnej wobec zaburzonych sprawców przestępstw i czynów zabronionych oraz ich zakresowi podmiotowemu. W tym też celu autorka przeanalizowała polskie i irlandzkie narzędzia polityki kryminalnej orzekane wobec zaburzonych sprawców przestępstw i czynów zabronionych.

W rozdziale czwartym przeanalizowano polskie środki zabezpieczające o charakterze podstawowym oraz irlandzkie metody postępowania ze sprawcą o charakterze ochronnym. Konkretyzacji tak określonych założeń dokonano w efekcie zbadania przymusowej detencji psychiatrycznej w Polsce i Irlandii, Elektronicznej Kontroli Miejsca Pobytu (EKMP) orzekanej jako środek zabezpieczający oraz dozoru elektronicznego orzekanego jako środek pomocniczy w realizacji środków probacyjnych lub niesamoistny środek zapobiegawczy. Ostatni podrozdział poświęcony został terapii i terapii uzależnień orzekanych w drodze środków zabezpieczających i środków probacyjnych.

Rozdział piąty poświęcony został analizie wybranych narzędzi polityki kryminalnej w Polsce i w Irlandii. Fundamentem teoretycznym pierwszego podrozdziału było zbadanie i porównanie postpenalnych i postdeliktualnych instrumentów normatywnych w Polsce i w Irlandii a więc nadzoru prewencyjnego i detencji postpenalnej w Krajowym Ośrodku Zapobiegania Zachowaniom Dysocjalnym w Gostyninie oraz zakazów wobec przestępców seksualnych (*orders for sex offenders*) i wobec osób wprowadzających do obiegu środki odurzające (*orders for drugs traffickers*). Ostatni podrozdział dotyczył podobieństw i różnic między środkami zabezpieczającymi a wybranymi metodami postępowania ze sprawcą o charakterze ochronnym.

W zakończeniu stanowiącym rekapitulację przedstawionych rozważań zawarto próbę syntetycznego uporządkowania przez zweryfikowanie hipotez badawczych oraz udzielenie odpowiedzi na postawione w pracy problemy badawcze.